

Sygn. akt III CKN 7/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 1998 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - K. Kołakowski

Sędziowie: SN - Z. Kwaśniewski (spraw.)

SN - Cz. Żuławska

Protokółant: K. Jóskowiak

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 1998 r.
na rozprawie sprawy z powództwa J. C. właściciela Przedsiębiorstwa [...] w P.
przeciwko R. G. właścicielowi „G.” w R.
o zapłatę,
na skutek kasacji powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 sierpnia 1997 r., sygn. akt I A Ca [...]

oddala kasację.

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w R. nakazem zapłaty z dnia 28 sierpnia 1996 r. (V Ng [...]) nakazał pozwanemu R. G., aby ten zapłacił powodowi J. C. kwotę 74.460 zł 17 gr. wraz z ustawowymi odsetkami.

Pozwany w zarzutach przeciwko nakazowi zapłaty podniósł, iż wierzytelność powoda nie istnieje, a to wobec dokonanego potrącenia wierzytelności powoda z wierzytelnością pozwanego nabytą przezeń na mocy umowy przelewu wierzytelności zawartej z P. P..

Sąd Wojewódzki w R. wyrokiem z dnia 27 marca 1997 r. (VI GC [...]) uwzględnił zarzuty pozwanego, uchylając w całości nakaz zapłaty i oddalając powództwo.

W następstwie rozpoznania apelacji powoda Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 21 sierpnia 1997 r. (I ACa [...]) oddalił apelację, wyrażając pogląd, iż wierzytelność objęta umową cesji z dnia 19 czerwca 1996 r. jest wierzytelnością wynikającą z nakazu zapłaty, a nie - jak twierdził powód - z weksla, wobec czego nie znajduje do niej zastosowania art. 517 k.c.

W ocenie Sądu odwoławczego zarówno wierzytelność powoda wobec pozwanego, jak i wierzytelność pozwanego wobec powoda nabyta w drodze cesji, spełniały przesłanki określone w art. 498 § 1 k.c. przesądzające o dopuszczalności dokonania skutecznego potrącenia.

Za okoliczność pozostającą bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy uznał Sąd Apelacyjny ocenę wymagalności wierzytelności P. P. przysługującej mu w stosunku do pozwanego, stwierdzając, iż ta ostatnia wierzytelność dotyczy innego niż sporny stosunku prawnego i między stronami sporu nie była zgłoszona do potrącenia.

W ocenie Sądu odwoławczego prawidłowo ustalony i oceniony przez Sąd I instancji stan sprawy uprawniał do przyjęcia, że na skutek potrącenia zobowiązanie pozwanego wobec powoda z tytułu zapłaty ceny za opony wygasło, a zawarte w pozwie żądanie jej zasądzenia jest nieuzasadnione.

W kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 498 k.c. i art. 517 k.c., a nadto uchybienia formalne poprzez ustalenie, że jedynie błędem pisarskim jest podanie nazwiska P. zamiast P. w akcie, jakim jest umowa notarialna.

Naruszenie art. 517 k.c. uzasadnia powód dokonywaniem przelewu wierzytelności, „... skoro dotyczy przelewu weksla”.

Zdaniem powoda, skoro należność z umowy sporządzonej przed notariuszem nie była jeszcze wymagalna, to Sady naruszyły art. 498 k.c., określający możliwość dokonania potrącenia.

W ocenie skarżącego Sąd Apelacyjny „... ani jednym zdaniem nie ustosunkował się do zarzutów apelacji strony powodowej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja powoda nie zawiera usprawiedliwionych podstaw.

Treść skargi kasacyjnej nie pozwala na przyjęcie, iż oparto ją także na drugiej spośród podstaw kasacyjnych wymienionych w art. 393¹ kpc. Powód, zarzucając uchybienia formalne, nie wskazał w treści całej kasacji na żaden konkretny przepis prawa procesowego, który w jego ocenie został naruszony, ani też nie twierdził, by zarzucane naruszenie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Tymczasem powoływanie się w kasacji na drugą spośród podstaw kasacyjnych wymaga wskazania konkretnych przepisów prawa procesowego, które - zdaniem skarżącego - zostały naruszone przez Sąd drugiej instancji, a ponadto jeszcze wykazania, iż następstwa stwierdzonych wadliwości postępowania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego orzeczenia (por. postanowienie SN z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997, z. 6-7, poz. 82; wyrok SN z dnia 12 czerwca 1997, III CKN 91/97).

Samo więc naruszenie nawet konkretnie określonych przepisów postępowania nie jest jeszcze wystarczającą podstawą do uwzględnienia skargi

kasacyjnej w oparciu o podstawę kasacyjną wymienioną w art. 393¹ pkt. 2 kpc (por. wyrok SN z dnia 29 listopada 1996 r., III CKN 14/96, OSP 1997, z. 3, poz. 65).

Natomiast zarzut naruszenia wskazanych w kasacji przepisów prawa materialnego również nie czyni zadość wszystkim wymogom określonym w art. 393¹ pkt 1 kpc, bowiem nie wskazuje na żadną z obu wymienionych w tym przepisie postaci naruszenia prawa materialnego, a mianowicie na błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Pomijając nawet powyższe uchybienia wymogom kasacji wynikającym z art. 393³ kpc, należy stwierdzić, że chybiony jest sam zarzut naruszenia art. 517 § 1 k.c., bowiem opiera się on na przyjętym w kasacji błędnym założeniu, że przedmiotem przelewu w umowie przelewu wierzytelności z dnia 19 czerwca 1996 r. była wierzytelność wynikająca z weksla.

Tymczasem trafnie ustalił Sąd Apelacyjny, że wierzytelność będąca przedmiotem cesji między P. P. i pozwanym R. G. nie była wierzytelnością z weksla, lecz wynikała z wymienionego w umowie przelewu i dołączonego do akt sprawy nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 maja 1994 r., opatrzonego klauzulą wykonalności (k. 32 akt). Wobec prawomocności tego orzeczenia sądowego elementem bezprzedmiotowym w niniejszej sprawie jest ocena podstawy, w oparciu o którą nakaz ten został wydany. Zasadnie przyjął więc Sąd drugiej instancji, że do takiej wierzytelności nie znajduje zastosowania przepis art. 517 k.c. wyłączający stosowanie przepisów o przelewie, ale tylko w przewidzianych w nim sytuacjach.

Dla ścisłości należy jedynie dodać, że przepis art. 517 k.c. nie stanowi wprost o wierzytelnościach wynikających z weksla, lecz przewidziany w nim zakaz ustawodawca odnosi wyraźnie do wierzytelności związanych z każdym dokumentem na okaziciela lub z dokumentem zbywalnym przez indos. I choć weksel jest niewątpliwie dokumentem, który może być zbywany przez indos, to

nie wyłącza to jeszcze możliwości skutecznego dokonania przelewu wynikającej z takiego dokumentu wierzytelności także w ten sposób, że cesja inkorporowanej w wekslu pozbawionym indosu wierzytelności przez uprawnionego z tego dokumentu zostanie dokonana w sposób określony przepisami art. 509-518 k.c., a poświęconymi zmianie wierzyciela.

Chybiony jest również zarzut kasacji naruszenia przepisu art. 498 kc., a oparty na twierdzeniu o braku wymagalności jednej z wierzytelności w chwili dokonywania przez pozwanego potrącenia. Przepis art. 498 § 1 kc. przewiduje oczywiście jako jedną z materialnoprawnych przesłanek dopuszczalności dokonania potrącenia istnienie wymagalności obu wierzytelności zgłoszonych do potrącenia.

Nie może jednak nasuwać żadnych wątpliwości pogląd, że w przepisie tym chodzi o wymagalność jedynie własnych wierzytelności, które zgłoszone zostały do potrącenia między wierzycielami wzajemnymi.

Tymczasem skarżący podnosi zarzut braku wymagalności, w chwili dokonywania potrącenia, wierzytelności P. P. wobec pozwanego R. G., a więc wierzytelności wynikającej z treści § 2 łączącej te podmioty umowy cesji zawartej w dniu 19 czerwca 1996 r. Ta wierzytelność jako przysługująca osobie trzeciej w stosunku do stron sporu nie mogła więc być oczywiście zgłoszona do potrącenia w innej zgoła płaszczyźnie podmiotowej, a mianowicie między stronami niniejszego procesu.

Natomiast pozwany pismem z dnia 20.06.1996 r. (k. 35 akt) przedstawił powodowi do potrącenia swoją własną i wymagalną już wierzytelność przysługującą mu wobec powoda, a nabytą przez pozwanego od P. P., o której to wierzytelności jest nowa w § 1 umowy przelewu wierzytelności z dnia 19 czerwca 1996 (k. 29).

W tej sytuacji nie można dopatrzeć się usprawiedliwionych podstaw również w odniesieniu do pierwszej spośród podstaw kasacyjnych zgłoszonych w kasacji powoda.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, działając na podstawie art. 393¹² kpc.

aw

db